

Allmän musikleära
Klassisk Jazz Pop

Musikteori I

av Peter Mikkola

Tonernas namn och läge

Notskrift

Skalor

Ljud

Tonarter

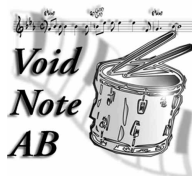
Intervall

Ackord

Musikteori I

av Peter Mikkola

©Peter Mikkola 1999
ISBN 91-973550-0-3
Tryck Enskede Offset AB

Kopiering förbjuden

Intro

*“På nytt går vi till storms emot ert öra,
så väl förskansat mot vårt tal.”
ur Hamlet av William Shakespeare*

Grunden för all inläring är motivation. Oavsett läromedel och lärare måste det finnas ett intresse. Boken vänder sig till den musikintresserade som redan har en kontakt med någon musiklejare eller annan sakkunnig handledning. Min första tanke var att skriva en bok i Harmonilära i pop och jazzgenren. Men för att kunna börja tala om harmonilära behöver man vissa baskunskaper. En vokabulär. Lära sig de rätta termerna som används av musiker och musiklejare. Det resulterade i tre böcker varav den här är den första. De två första böckerna tar upp allmän musikteori och vänder sig till alla, oavsett genre. Tredje boken vänder sig till jazz och popintresserade. I böckerna använder jag mig konsekvent av tonnamnen B och Bess när jag talar om sjunde tonen i stamtonserien, räknat från C. Jag har skrivit en serie böcker jag själv skulle behövt i tonåren.

Peter Mikkola

till Christina

TONERNAS NAMN OCH LÄGE	1
Spela på klaviatur	1
Ton eller not?	1
Stamtoner	1
Oktaver	2
Hitta i oktaverna	2
Omfång	3
Register	3
Kromatiska toner	4
Sammanfattning	5
NOTSKRIFT	6
Notläsning	6
Notsystem	6
Klaver	6
G-klav	7
C-klav	7
F-klav	7
Mitt-C	8
Hjälplinjer	8
Dubbla notsystem	8
Oktava	9
Oktava bassa	10
Förtecken i notskrift	11
Fasta och tillfälliga förtecken	11
Klingande och skrivna noter	12
Sammanfattning	13
SKALOR	14
Vad är en skala?	14
C kromatisk skala	14
C durskala	14
Kromatisk skala	14
Enharmonisk förväxling	15
Diatonisk skala	15
Sänkt eller höjd stamton?	15
T och S i en C durskala	16
Halva tonsteg på klaviatur och i notskrift	16
Heltonsteg och halvtonsteg	16
Alla durskalor	16
Halvtonsteg mellan stamtoner	16
Skalor med \flat förtecken	17
B \flat durskala	17

Innehåll

E♭ durskala	17
F durskala	17
D♭ durskala	18
G♭ durskala	18
A♭ durskala	18
Skalor med ♯ förtecken	19
D durskala	19
G durskala	19
A durskala	19
B durskala	20
F♯ durskala	20
E durskala	20
Övriga ♯ tonarter	21
C♯ durskala	21
D♯ durskala	21
A♯ durskala	21
G♯ durskala	21
C jonisk (dur)	22
D dorisk	22
E frygisk	22
F lydisk	22
G mixolydisk	22
A aeolisk (ren moll)	22
B lokrisk	22
Modala skalor	22
Skaltonernas namn	23
C frygisk	23
C mixolydisk	23
C lokrisk	23
C jonisk (dur)	23
C dorisk	23
C lydisk	23
C aeolisk (ren moll)	23
Modus	24
Skalor i tonarten	24
Motsatser	24
Öva skalor	24
Utgå alltid från tonarten	25
Durters	25
Mollters	25
Dur och moll	25
D durskala	25
Andra mollskalor	26
A harmonisk mollskala	26
A melodisk mollskala	26
Sammanfattning	27

LJUD	28
Akustik	28
Ljudvågor	28
Vatten, luft, järn och vakuum	28
Frekvens, tonhöjd	29
Dopplereffekt	29
Tempererad stämning	29
Amplitud, ljudnivå	29
Hörsel, frekvens	30
Hörsel, ljudnivå	30
Ljudkälla	30
Decibelskala	31
Resonans	31
Komplex ton	31
Enkel ton	31
Övertonserie från A	32
Klangfärg	32
Sammanfattning	33
TONARTER	34
Moll och durtonarter	34
Tonartens tonförråd	34
Parallella tonarter	35
Alla tonarter	35
Vilken tonart är det?	36
Fasta förtecken	36
Kvinter	37
Kvintcirkeln	37
Poängen	38
Transponering	38
Modulation	38
Intonation	38
Transponerande instrument	39
Andra transponerande instrument	39
Sammanfattning	40
INTERVALL	41
Intervallens namn	41
Stora intervall från C	42
Förkortningar av intervall	43
Avståndet i hela och halva tonsteg	43
Vilket intervall blir det?	43
Utgå från durskalan	43
Höjda intervall	44
Sänkta intervall	45
Små och förminskade intervall från C	45

Innehåll

Avståndet i hela och halva tonsteg.....	46
Diatoniska intervall	46
Kromatiska intervall	46
Dubbelöverstigande intervall	47
Skrivet och klingade intervall	47
Förminskade intervall	48
Alterering av intervall	48
Kort sammanfattning	48
Träna intervall	48
Omvändning av skrivna intervall.....	49
Lära sig intervall	49
Konsonans och dissonans	50
Skapa kontraster	50
Konsonanta och dissonanta intervall	50
Tomma konsonanser	50
Milda dissonanser	51
Fylliga konsonanser	51
Skarpa dissonanser	51
Sammanfattning	52

ACKORD

Varannan ton i skalan	53
Ackord, skala	53
Spela treklanger	54
Ackord i tonarten	54
Tonika	55
Subdominant	55
Dominant	55
T, S och D i moll	56
Lek med ackord	59
Septimackord	59
Ackordanalys	61
Engelska ord	61
Omvändningar av treklanger	62
Omvändningar av fyrklanger	63
Flytta sparsamt	64
Ackordbeteckningar	65
Stor och liten bokstav	65
Minus och andra tecken	65
Sammanfattning	67
Index	68-73
Outro	74

TONERNAS NAMN OCH LÄGE

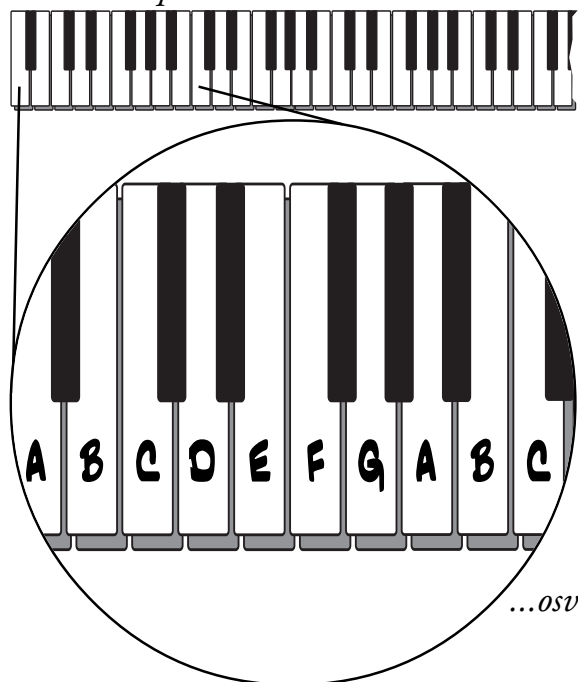
Spela på klaviatur

Om vi ska spela musik kan det vara bra med ett instrument, eller hur? Alla exempel i boken visas med **notskrift** och/eller ett **klaviatur**. Klaviatur är den delen av pianot Du spelar på. Istället för klaviatur kan man säga tangentbord eller keyboard. Även om Du inte spelar piano så är det ett bra instrument att jobba med. Alla toner finns framför Dig.

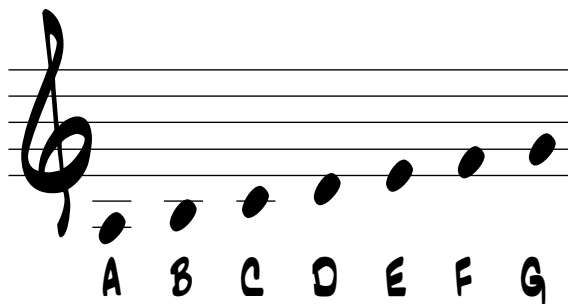
Ton eller not?

En not är nedskriven på ett **notsystem**. Du läser en not. En ton klingar när Du spelar en not. Man kan skriva toner med bokstäver, t ex C, men notskriften innehåller mer information om *när* och *hur* tonen ska spelas; lång, kort, starkt eller svagt.

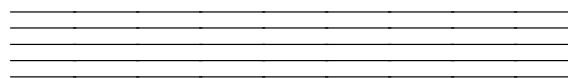
Stamtoner på klaviatur

Stamtoner i notskrift

Notsystem

Stamtoner

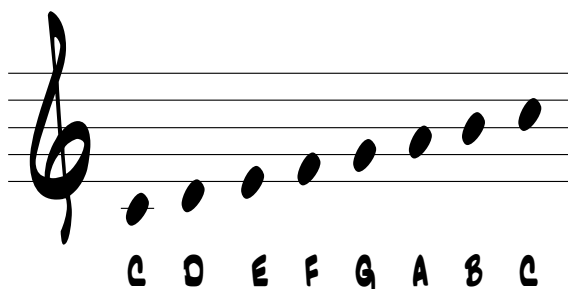
Många tangenter att hålla reda på, 88 stycken på ett fullklaviatur. Varje tangent motsvarar en ton och en not på notsystemet. Det finns ett återkommande mönster: 2 svarta tangenter följt av 3 svarta tangenter. Detta mönster upprepas flera gånger. Titta på de vita tangenterna. Tonernas namn är: **A B C D E F G**. Alfabetets första sju bokstäver. Den serien upprepas också. Dessa sju toner heter **stamtoner**. Oavsett vilken ton Du börjar på kommer dessa bokstäver alltid i samma ordningsföljd. Alla vita tangenter på ett klaviatur är alltså stamtoner. Stamtonserien ligger till grund för mycket i musikinläran så lär Dig serien utantill.

SKALOR

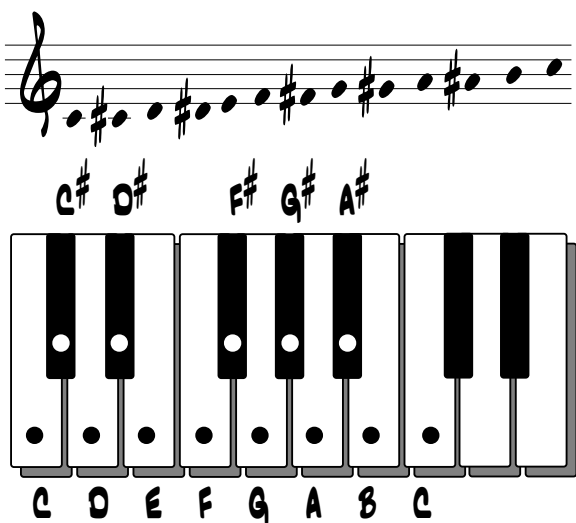
Vad är en skala?

En **skala** är en serie toner som kan bestå av 5, 6, 7, 8 eller 12 toner inom en oktav. Ordet skala kommer från italienska och betyder *trappa*. I notskrift vill man efterlikna trappan genom att skriva noterna i en stigande följd. Det finns väldigt många olika skalor. I den här boken kommer jag att nämna ett tiotal olika typer av skalor. Vad används en skala till? Den utgör ett urval av toner som används när man ska spela en melodi eller improvisera. En skala består av toner som hör ihop. Ta stamtonserien, C till C blir en C durskala, mer om den senare, de toner som ingår i den skalan används när man spelar i **tonarten C dur**.

C durskala

C kromatisk skala

Kromatisk skala

Spela alla toner, både vita och svarta tangenter i ettstrukna oktaven från C till C. Hur många toner blev det? 13 stycken. Det Du just spelade var en **kromatisk skala**. En kromatisk skala består av 12 toner *inom* en oktav och bara halva tonsteg. Hela klaviaturet består av halva tonsteg. Tonen C räknas bara en gång i skalan men när man spelar skalor börjar och slutar man på samma ton, annars låter det ofullbordat. Nu kan Du spela en kromatisk skala från vilken ton som helst, det är bara att välja en ton och spela varje halvton tills Du kommer till samma ton som Du började på. Då spelar Du en kromatisk skala.

LJUD

Akustik

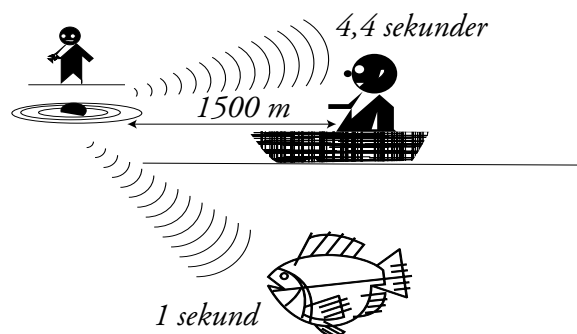
Om man analyser någonting riktigt ingående kommer man in på fysik. Det här kapitlet är ren fysik. Läran om ljud heter **akustik**. Ordet används också för att beskriva ett rums ljudegenskaper. Man talar om rummets efterklang eller hur mycket det ekar. Rummets väggar och inredning påverkar efterklangen. Mjuka väggmaterial och textilier absorberar, suger upp ljudet. Hårda ytor reflekterar ljudet. Ljudet studsar. Ett rum med mycket efterklang upplevs av många musiker som dålig akustik.

Ljudvågor

Tänk Dig att Du kastar en sten i vattnet. Då bildas det vågor som börjar där stenen landar och sprids vidare i vattnet. Hur blir det om Du kastar i olika stora stenar? Då ändras storleken på vågorna och även längden på dem. Så är det med ljud också, olika ljud ger olika vågformer. När ett ljud skapas sätts luften i rörelse och lufttrycket ändras. Ett instrument skapar en **ljudvåg** i ett specifikt mönster som sätter trumhinnan och andra delar av innerörat i rörelse för att sedan tolkas av hjärnan. Vår hjärna är mästare på att tolka ljudvågor. Om man lyckas skapa ett mönster av vågor där alla vågor är lika stora och lika långa bildas ett ljud som vårt öra uppfattar som en **ton** med en bestämd tonhöjd. Det kallas för **periodiskt ljud**. Om vågorna är olika stora och olika långa uppfattar örat det som brus eller buller, **operiodiskt ljud**.

Vatten, luft, järn och vakuum

Allt ljud består av ljudvågor. För att bilda en våg måste det finnas något att göra vågor i. Vatten är kanske det första man tänker på när man hör ordet våg. Ljudvågor fortplantar sig mycket bra i vatten. Valar hör varandra på flera kilometers avstånd i havet. I vatten färdas ljudvågor med en hastighet av 1500 m per sekund. Vågor kan också färdas i luft och det är en förutsättning för att höra ett ljud överhuvudtaget. I luft färdas ljudvågor med en hastighet av ca 340 m per sekund. Ett exempel: Du sitter i en båt i en alldeles tyst och stilla sjö. Din kompis står 1500 meter bort och släpper ned en stor sten i vattnet. Under båten finns en fisk som hör detta ljud en sekund senare. Du hör ljudet efter 4,4 sekunder. Ett annat exempel: Du står vid en tågräls i en öken. Tåget befinner sig 5000 meter bort. Du böjer Dig ned och lyssnar på rälsen samtidigt som tåget visslar. Det Du hör i järnskenan händer en sekund tidigare. Tågvisslan hör Du 14,7 sekunder senare! I järn färdas ljudvågor med en hastighet av 5000 m per sekund. I vakuum däremot, där kan man inte höra ett ljud. Ljudvågor måste fortplanta sig i något slags materia. "I rymden kan ingen höra Dig skrika". Du har väl sett Alien.

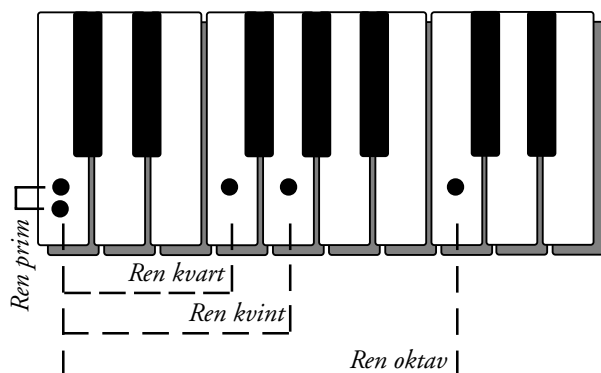
INTERVALL

Intervallens namn

Om man vill beskriva avståndet mellan två toner använder man ordet **intervall**. Tonerna kan spelas samtidigt eller efter varandra. Samma begrepp som används för skaltoner används för att namnge intervall: *prim*, *sekund*, *ters*, *kvart*, *kvint*, *sext*, *septim*, *oktav*, *nona* och *decima*. Intervall delas in i två huvudgrupper: **Stora** och **rena** intervall.

Rena intervall

Till de **rena** intervallen räknas *prim*, *kvart*, *kvint* och *oktav*. Exempel från C:

C till samma C, ren prim.

C till F, ren kvart.

C till G, ren kvint.

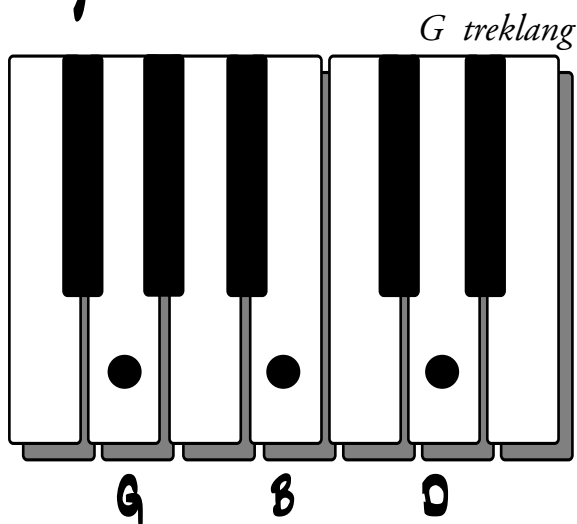
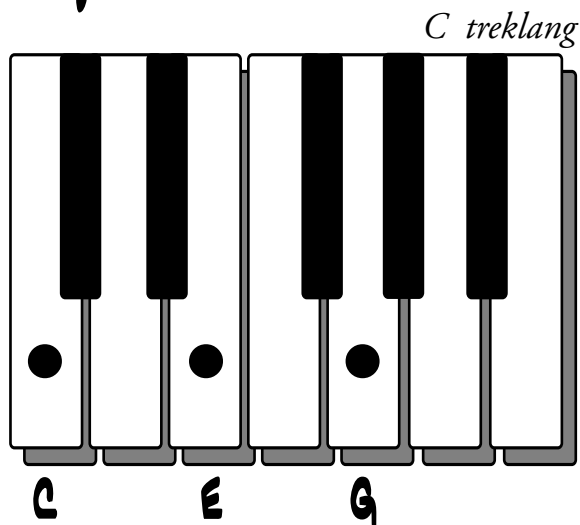
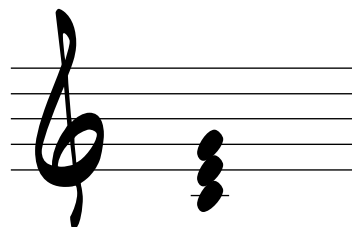
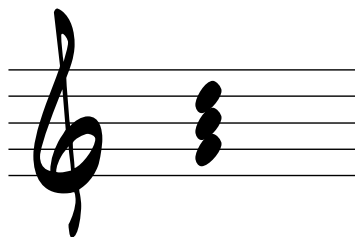
C till C en oktav upp, ren oktav.

Lägg märke till att **intervallet** oktav antyder samma ton en oktav upp. **Läget** oktav, (kontra, stora, lilla, ettstrukna osv) räknas från C till B. Man får vara tydlig och tala om vad man menar, intervall eller läge.

Spela treklanger

Ta en C durskala. Du är i tonarten C dur. Nu ska Du spela första ackordet i C dur. Börja med tonen C, lägg till ett E och ett G. Ackordet blir ett C durackord. Tonerna som ingår i ackordet är *prim*, *ters* och *kvint*. Eftersom en durskala innehåller 7 toner kan man spela ett ackord från varje ton i skalan. Spela en durtrekläng från G, femte ackordet i C dur eftersom G är femte tonen i C durskalan. Utgå från C durskalan. Tonerna blir G, B och D. Tonerna är *prim*, *ters* och *kvint*, räknat från G. Ackordet blir ett G durackord. Med bara de här två ackorden från en durtonart, första och femte ackordet, kan Du spela många låtar.

Ackord i tonarten

Man kan spela en skala från varje ton i en Durskala, så kallade **modala skolor**. Man kan dessutom skapa ackord från dessa skolor. När man spelar ett ackord måste man utgå från en skala. I den här boken tar jag upp ackord som hämtas från en durskala, durtonart eller en ren mollskala, molltonart. Jag går igenom 3 ackord i dur, ren moll, melodisk moll och harmonisk moll; Tonika, Subdominant och Dominant. Se nästa sida.

A

A mollseptimackord 60
Am7 60
absolut gehör 48
ackord 24, 53, 67
1:a omvändningen 62, 67
2:a omvändningen 62, 67
3:e omvändningen 63, 67
grundläge 62
kvintläge 62
tersläge 62
ackord, skala 53
ackordanalys 61, 67
ackordbeteckningar 65
minus och andra tecken 65
minustecken 65
plustecken 66
rund ring 65
rund ring med ett snedstreck 66
sus 4 66
trekant 65
aeolisk skala (ren moll) 22, 24, 27, 35
akustik 28, 33
absorberar 28
dålig akustik 28
efterklang 28
reflekterar 28
akustiska instrument 30, 33
alfabetets första sju bokstäver 1
alla skalor i tonarten C dur 34
alter 48
alterera 48
altereras 52
altklav 7
altsaxofon 39
Am treklang 56, 57, 58
amplitud, ljudnivå 29
ansats 32
avslut 32

B

b förtecken 11, 27
B lokrisk skala 34
B mollseptimackord
Bm7(b5) 60
band 38
bandstavar 38
basklav 7
blanda 67
blåsa luft 30
bokstäver 1
brus, buller 31
byta ut ren moll 26

C

C aeolisk (ren moll) 23
C dorisk skala 23
C durackord 54
C durseptimackord 53, 59
C Maj7 59
C Maj7 2:a omvändningen, T i C dur 64
C treklang 53
C frygisk skala 23
C jonisk skala (dur) 23, 34
C kromatisk skala 14
C lokrisk skala 23
C lydisk skala 23
C mixolydisk skala 23
C-klav 6, 13

D

D dorisk skala 34
D durskala 25
D mollseptimackord 59
Dm7 59
D treklang 58
decibel, db 30, 33
0 db 30
1 db 30
10 db 30
120 db 30
decibelskala 31
decima 41
deltoner 31
harmoniska 31
oharmoniska 31
df. *Se* Intervall
diatonisk 15, 24
diatoniska
ackord 24, 59
intervall 24, 46, 52
skalor 15, 34
toner 24, 25, 27
diskantklav 7
dissonans 50, 52
Dm treklang 56, 57
dominant
i C dur 55
i harmonisk A moll 57
i melodisk A moll 58
i ren A moll 56
dominant, D 54, 55, 67
dopplereffekt 29, 33
dorisk skala 24, 27
dubbelhöjd ton 13
dubbelsänkt ton 13
dubbelt notsystem 8, 13
dur och moll 25
durskala 34, 40

- durskalor
- # tonarter
 - A durskala* 19
 - A# durskala* 21
 - B durskala* 20
 - C# durskala* 21
 - D durskala* 19
 - D# durskala* 21
 - E durskala* 20
 - F# durskala* 20
 - G durskala* 19
 - G# durskala* 21
 - b tonarter
 - Ab durskala* 18
 - Bb durskala* 17
 - Db durskala* 18
 - Eb durskala* 17
 - F durskala* 17
 - Gb durskala* 18
 - C durskala 14
- durters 25
- durtonart 40
- dö. *Se* Intervall
- E**
- E frygisk skala 34
- E mixolydisk b2, b6 skala. *Se* dominant: i harmonisk A moll
- E mollseptimackord 60
- Em7 60
- E treklang 57, 58
- ekolod 30
- elektronik 33
- elektroniska instrument 30, 33
- Em treklang 56
- en skalas första ton 55
- en ton 31
- engelska ord 61
- enharmonisk förväxling 15, 37
- enkel ton 31, 33
- ess 4, 5
- ess-ess 4, 5
- ettstrukna
 - c 3, 7
 - g 7
- ettstrukna oktaven (a1). *Se* oktaver: ettstrukna oktaven
- F**
- f. *Se* Intervall
- F durseptimackord 60
- 1:a omvändningen 63
 - 2:a omvändningen 63
 - 3:e omvändningen 64
- F Maj7 60
- grundläge, S i C dur* 64
 - grundläge 63
- F durtrekläng
 - 1:a omvändningen 62
 - 2:a omvändningen 62
- grundläge 62
- F lydisk skala 34
- F-klav 6, 13
- fast omfång 3
- fasta förtecken 11, 13, 36, 40
- fem linjer 6, 13
- femstrukna oktaven (c5). *Se* oktaver: femstrukna oktaven
- fingeravtryck. *Se* klangfärg
- frekvens, tonhöjd 29, 33
- frygisk skala 22, 24, 27
- fulliga konsonanser 50, 51, 52
- fyrklang 53, 67
- fyrstrukna oktaven (a4). *Se* oktaver: fyrstrukna oktaven
- förstärkare 31
- förtecken 4, 5, 13
- G**
- G treklang 54, 55
- G durseptimackord 60
- G7 60
 - 3:e omvändningen, D i C dur* 64
- G mixolydisk skala 34
- G-klav 6, 13
- galaxer 29
- gehör 48
- genom heltonsteg. *Se* diatonisk grafiska tecken. *Se* ackord
- grundläge 67
- grundton 23, 31, 55
- H**
- halvt tonsteg 4, 15
- halvtonsteg mellan stamtoner 16
- harmonisk moll 27
- hela och halva tonsteg 52
- helt tonsteg 4
- heltonsteg 16
- hertz, Hz 29, 33
- 220 Hz 29
 - 425 Hz 32
 - 440 Hz 29
 - 880 Hz 29
- hjälpelinjer 8, 13
- huvudtreklänger 56, 67
- höga registret 3, 5
- höjda intervall 44
- hörsel
 - frekvens 30
 - ljudnivå 30

I

infraljud 30, 33

instrument 39

A klarinett 39

barytonsaxofon 39

Bb klarinett 39

Bb kornett 39

Bb sopransaxofon 39

Bb trumpet 39

Eb klarinett 39

elbas 39

flygel 2

gitarr 39

kontrabas 39

piano 2, 5, 29

piccoloflöjt 39

sopranblockflöjt 39

syntar 29

Intervall 52

alterering av 48

avståndet i hela och halva tonsteg 43

diatoniska intervall 46

dubbelförminskat intervall 48

dubbelöverstigande intervall 47

förkortningar av intervall

dfm. 48

dö. 47

fm. 45

l. 45

ö. 44

r. 43

s. 43

förminskade intervall 45, 48

fm.4 45

fm.5 45

fm.8 45

intervall 41

intervallens namn 41

intervallet oktav 41

konsonanta och dissonanta intervall 50

rena intervall 41, 52

r.1 41

r.4 41

r.5 41

r.8 41

sänkta intervall 45

skrivet och klingade intervall 47

små intervall

l.10 45

l.2 45

l.3 45

l.6 45

l.7 45

l.9 45

stora intervall 41

s.10 42

s.2 42

s.3 42

s.6 42

s.7 42

s.9 42

överstigande intervall 44

ö.1 44

ö.10 44

ö.2 44

ö.3 44

ö.4 44

ö.5 44

ö.6 44

ö.7 44

ö.8 44

ö.9 44

intonation 38

intonera 38, 40

isärklingande 50, 52

iss 4, 5

iss-iss 4, 5

J

jazz 24

jonisk skala (dur) 24, 27

jordbävning 30

järn 28

K

kalibrera 31

keyboard 1

klangfärg 32, 33

klav 6, 13

klaviatur 1, 5

klingande 52

tonarter 35

komplex ton 31, 33

konsonans 52

konsonans och dissonans 50

kontraoktaven. *Se* oktaver: kontraoktaven

kontraster 50

korsförtecken 11, 27

kromatisk 24

skala 14, 27

kromatisk ton 27

kromatiska

intervall 46, 52

toner 4, 5, 25

i notskrift 4

på klaviatur 4

kvart 23, 41

kvint 23, 41

kvintcirkeln 37, 40

kvinter på klaviatur 37

kvintläge 67. *Se* ackord

kyrkotonarter 27. *Se* modala skalor

L

l. *Se* Intervall
 lilla f 7
 lilla oktaven (a). *Se* oktaver: lilla oktaven
 ljud
 källa 30
 nivå 30
 våg 28
 ljudvågor 33
 loco 9
 logaritmisk skala. *Se* decibel, db
 lokrisk skala 22, 24, 27
 luft 28
 lufttrycket 28
 lydskala 22, 24, 27
 lyssna 48
 låga registret 3, 5
 läget oktav 41

M

Maj 67
 major. *Se* engelska ord
 medklingande 50. *Se* konsonans
 mellan två linjer 6
 mellanregistret 3, 5
 melodisk moll 26, 27
 membran 30
 milda dissonanser 50, 51, 52
 miljard 30
 minor 67. *Se* engelska ord
 mitt-c 3, 8
 i F-klav 8
 i G-klav 8
 mixolydisk skala 22, 24, 27
 modala skalor 22, 24, 27, 34, 54
 mode 24
 modes 24
 modulation 38, 40
 modus 24, 27
 modi 24
 moll och durtonarter 34
 mollskala
 A aeolisk skala (ren moll) 34
 A harmonisk mollskala 26, 57
 A melodisk mollskala 26, 58
 harmonisk moll 26
 mollters 25
 molltonarter. *Se* parallelltonart
 motsatser 24
 musiklära 1, 24

N

naturtonserien 31
 nedsänkt siffra 2
 nona 41

not 1, 5
 huvud på notsystem 6
 läsning 6
 skrift 1
 system 1, 6
 värde 6
 nothuvudets placering 13
 notsystem 13
 notvärdet 13
 nyckel 6
 nyckelhålet 3

O

oktav 2, 5, 41
 oktava 9, 13
 8va 9
 oktava bassa 10, 13
 8vb 10
 oktaver
 ettstrukna oktaven 2
 femstrukna oktaven 2
 fyrstrukna oktaven 2
 kontraoktaven 2
 lilla oktaven 2
 stora oktaven 2
 subkontraoktaven 2
 trestrukna oktaven 2
 tvåstrukna oktaven 2
 oktavera 3
 oktavtranponerande 39
 olika notvärden 6
 omfång 3, 5
 trumpet 3
 omvändning av
 av fyrklanger 63
 av treklanger 62
 skrivna intervall 49, 52
 operiskt ljud. *Se* brus, buller
 ordningsföljd
 av stamtoner 1
 originaltonart 38

P

parallelltonart 35, 40
 periodiskt ljud. *Se* ton
 pop 24
 prim 23, 41
 på en linje 6

R

r. *Se* Intervall
 ramsor 36, 40
 register 3, 5
 register nybörjare 3
 ren

A mollskala 56
kvint 37
moll 35
mollskala 34
ton 38
resonans 31
 låda 31
resonanslåda 33
rums ljudegenskaper 33

S

s. *Se* Intervall
S, semitonus 16, 27
Sammanfattning
 kapitel 1 5
 kapitel 2 13
 kapitel 4 33
 kapitel 5 40
 kapitel 6 52
 kapitel 7 67
sekund 23, 41
septim 23, 41
septimackord 53, 59, 67
septimläge 67
sext 23, 41
siffror 23
sinuston 31, 33
skala 14
skalan 34
skalor 14
skalor med siffror 27
skalttonernas namn 23
skapa ny musik 59
skarpa dissonanser 50, 51, 52
skrivna intervall 52
små och förminskade intervall från C 45
sonar 30
spektrum 31
spektrumet 33
spela treklanger 54
spänning 55
stamtoner 1, 5
 i notskrift 1
 på klaviatur 1
stamtonernas namn
 A B C D E F G 5
stamtonserien 43
stor och liten bokstav 65
stora 52
stora intervall från C 42
stora oktaven (A). *Se* oktaver: stora oktaven
sträng 30
stämapparater 29
stämma rent 40
subdominant
 i C dur 55

 i harmonisk A moll 57
 i melodisk A moll 58
 i ren A moll 56
subdominant, S 54, 55, 67
subkontraoktaven. *Se* oktaver: subkontraoktaven
sus 4 66
svarta tangenter 4, 5
sänkt eller höjd stamton? 15

T

T och S i en C durskala 16
T, S och D i moll 56
T, tonus 16, 27
tangentsbord 1
tangentsbordet 5
telefonens kopplingston 31
tempererad stämning 33
tempererad stämning 29
termer 24
ters 23, 41
tersen 25, 27
tersläge 62, 67
tillfälliga förtecken 11, 13
tolv klingande durskalor 27
tolv klingande tonarter 35, 40
tomma konsonanser 50, 52
ton 1, 5, 28
 läge 61
tonartens "hem". *Se* tonika, T
tonarter 14, 15, 34, 35, 40
 # tonarter
 A dur, F# moll 36
 B dur, G# moll 36
 D dur, B moll 36
 E dur, C# moll 36
 F# dur, D# moll 36
 G dur, E moll 36
 b tonarter
 Ab dur, F moll 36
 Bb dur, G moll 36
 Db dur, Bb moll 36
 Eb dur, C moll 36
 F dur, D moll 36
 Gb dur, Eb moll 36
 skrivna 35
tonhöjd. *Se* frekvens, tonhöjd
tonika
 i C dur 55
 i harmonisk A moll 57
 i melodisk A moll 58
 i ren A moll 56
tonika, T 54, 55, 67
tonstegen 43
transponera 38, 40
transponerande instrument 39
transponerande instrument. 40

treklang 53, 67
trestrukna oktaven (a3). *Se* oktaver: trestrukna oktaven
tritonus 46
träna intervall 48
tvåstrukna oktaven (a2). *Se* oktaver: tvåstrukna
oktaven

U

ultraljud 30, 33
upphöjd siffra 2
utöka sitt register 3

V

vakuum 28
vatten 28
vertikal struktur 53
vilken ton 6
vilopunkt. *Se* tonika, T
vita tangenter 1, 5
vågformer 28
vågrörelser 33

W

watt 30

Å

återställningstecken 11

Ö

ö. *Se* Intervall
öva skalor 24
övertoner 31
övertonserie 33
övertonserie från A 32
övertonserien 31, 32

Outro

Nu kan Du läsa vidare om musikteori i min andra bok Musikteori II. Där tar jag upp puls, tempo, taktarter, notvärden, pausvärden och olika symboler och text som används i notskriften. Du kan också gå in på hemsidan www.voidnote.se och ladda hem fria övningar på det som finns i böckerna. Har Du frågor om materialet i böckerna kan Du skicka e-post till faq@voidnote.se Adresser till Void Note AB står längre ned på sidan.

Jag vill tacka Jan-Erik Sahlberg och Lasse Thorsberg på musikskolan i Upplands-Bro kommun för starthjälp. Ytterligare hjälp och fakta har jag fått från Patrik Marinilli, matematiklärare på Komvux i Upplands-Bro. Ingenjör Gunnar Eskilsson på hörselmottagningen, Huddinge sjukhus.

Stort tack till Sonny Espling, vän och kollega, för trumpetfakta, kritik och bollplank. Mats Sjökvist och övriga kollegor och vänner på musikskolan i Upplands-Bro.

Böcker som använts som referens är:

Sohlmans musiklexikon.

Arne Aulin och Birger Oldermark, Allmän musikleära.

Roine Jansson och Ulla Britt Åkerberg, Traditionell harmonilära.

Mark Levine, The jazz theory book.

Kurt Stone, Music notation in the twentieth century.

Mickey Hart, Drumming at the edge of magic.

©Peter Mikkola

Void Note AB

Box 2032

145 02 NORSBORG

Tel: 08-534 606 23

Fax: 08-534 606 24

E-post: red@voidnote.se

Pg: 156 88 34-4

Produktion, layout omslag och inlaga: Peter Mikkola

Böcker i serien: **Musikteori I**, ISBN 91-973550-0-3, **Musikteori II**, ISBN 91-973550-1-1, **Musikteori III**, ISBN 91-973550-2-X.

Ytterligare en serie böcker i Harmonilära, Jazz och pop kommer under 1999.

